

ГЕНЕЗИС ІНТЕЛЕКТУАЛІЗАЦІЇ ПРОЦЕСУ УПРАВЛІННЯ ПІДПРИЄМСТВОМ

***КВАСНЕВСЬКА Ю.О., СТУДЕНТКА*,
ВІННИЦЬКИЙ КОЛЕДЖ
НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ***

Основним завданням підприємств є отримання прибутку, максимально ефективного використання ресурсів з найменшими затратами. Враховуючи динаміку змін ринкового середовища акценти в ресурсному забезпеченні останні десятиріччя змінюються з відчутних на невідчутні. Вартість яких у фінансового-господарській звітності суб'єктів господарювання займає малу частку, або не відображається взагалі. Адже, основним напрямком розвитку інтелектуального забезпечення процесу управління є глобалізація, виявом якої є інтернаціоналізація торговельно-економічної діяльності в умовах різкого зростання рівня її інтелектуалізації.

Метою дослідження виступає формування інтелектуального забезпечення процесу управління сучасними підприємствами.

На сьогоднішній день одним із головних показників розвитку сучасної цивілізованої країни є рівень культури її нації та інтелектуальний потенціал суспільства. Важливий вплив на успішне вирішення економічних проблем підприємств має розвиток науки, культури та техніки.

Теоретико-прикладним аспектам вивчення даного питання приділяється багато уваги філософами, соціологами, юристами, економістами, але з точки зору менеджменту воно не є достатньо вивченим і потребує дослідження саме через процес формування з різних наукових точок зору.

На думку Ф.Тейлора [1] менеджмент-це поєднання матеріальних та трудових ресурсів виробництва для створення індустріальної організації. А. Файоль [2] вперше працю менеджерів розділив на: планування, організацію, мотивацію та контроль. М. Вебер [2] стверджував, що бюрократизм є ідеальний тип організації як праці управлінського персоналу, так взагалі людей і тільки максимальної ефективності будь-якої організації. А. Маслоу [2] стверджує що

---

* Науковий керівник – Кукурудзак Л.В., викладач

продуктивність праці зростає тоді, коли менеджери виявляють турботу про підлеглих, при потребі консультуються з ними, надають можливість спілкуватися як з керівництвом так і між собою. Головним у періоді розвитку школи поведінкових наук є надання допомоги менеджером підлеглому в усвідомленні ним своїх власних можливостей для самовиявлення у процесі праці.

У сучасних умовах функціонуванню суб'єктів господарювання ведуча роль віділяється знаннями людини і характеризується періодом встановлення когнітивної економіки.

Представниками класичної школи політичної економії визначилось, що інтелект людини вступає одним із основних факторів розвитку національної економіки, а розумові здібності людей як частина національного багатства. На даному підході базується концепція якості робочої сили у вітчизняній економічній літературі та теорії людського капіталу в західній літературі. А. Сміт [3] розглядає витрати на освіту як капітальні вкладення в здатність людини заробляти в майбутньому аналогічним вкладанням в речовий капітал. Ці вкладання повинні окупитись протягом трудової діяльності.

Особистий підхід щодо інтелектуальної складової капіталу запропонував Дж. С. Мілль [4], що набуті ж придбані людські здібності реалізуються в праці і їх можна віднести до категорії капіталу. Марксистська школа не виділяє окремо інтелект, капітал, а наводить такі характеристики, як здатність до творчості, генерування ідей, акумулювання знань і вмінь та зосереджує увагу на змінній частині капіталу, яким виступає робоча сила що і створює додаткову вартість.

Історична школа виступає попередником інституціоналізму. Засновник даної школи Ф. Ліст [5], який стверджує різноманітні відкриття, винаходи, покращення, удосконалення та зусилля всіх поколінь, утворює розумовий капітал існуючого людства.

Основні складові системи знань: здібності, досвід, інтелект, вміння в першу чергу набувати матеріальної форми у засобах виробництва, так як першоджерелом їх матеріальної реалізації виступали проекти, технічні рішення, розробки, основою яких виступають знання.

У сучасній фазі розвитку теорії менеджменту характерним є розробка моделей управлінських рішень залежно від ситуацій. Методологією ситуаційного підходу до управління як процес, складається з основних складових: розуміння керівництвом процесу

управління, особливостей індивідуальної та групової поведінки системного аналізу, кількісних методів прийняття рішень; вміння передбачати керівництвом позитивні чи негативні наслідки застосовування певної управлінської концепції чи методики до відповідної ситуації; визначати основні чинники в ситуаціях, а також вміти визначати до чого приведе зміна одного із них; вибирати найоптимальніший підхід щодо забезпечення, досягнення цілей за відповідних обставин.

Отже у сучасних умовах господарювання які характеризуються високим ступенем невизначеності, значною інформатизацією економіки необхідно акцентувати увагу управлінського персоналу на інтелектуалізації процесів управління на всіх рівнях. Тому на особливу увагу заслуговують сучасні управлінські технології з використанням методів аналізу бізнес-процесів, цільового аналізу, проектування, структурно-функціонального аналізу, а зосередженість управлінського персоналу повинна бути на: усвідомлення працівниками необхідності змін, брати відповідальність за свою роботу, враховувати фактори зовнішнього середовища.

Література.

1. Осовська Г.В. Основи менеджменту: Навч. посібник, для студентів вищих навчальних закладів. К.: «Кондор», 2003 Режим доступу: http://univer.nuczu.edu.ua/tmp_metod/524/Osovskaya.pdf

2. Мельник П.В., Філоненко М.М., Гацька Л.П., Кошарська Н.Е. М 48 Менеджмент: Навч. посібник.-Ірпінь: Академія ДПС України, 2001.-154с.- Режим доступу: http://polkaknig.narod.ru/econom/m-t_M/1.htm

3. Мочерний С.В. Економічна теорія [Текст]: навч. посіб. / С.В. Мочерний, М. В. Довбенко - К.: Академія, 2004. – 856 с. – Режим доступу: http://pidruchniki.com/19991130/ekonomika/ekonomichna_teoriya

4. Мілль Дж. Ст. Основи політичної економії. /Дж. Ст. Мілль. Пер. з англ. - М.: Прогрес, 1980. – Ч. 1. – 495 с. – Режим доступу: <http://dspace.univer.kharkov.ua/bitstream/123456789/6803/2/dibttq09>

5. Ліст Ф. Національна система політичної економії /Ф. Ліст. СПб.: Видання А.Е. Мартенс, 1891. – 452 с. – Режим доступу: http://www.ej.kherson.ua/journal/economic_06/09.pdf